

society the process of systematic consideration of these social and cultural phenomena becomes a significant relevance. It is proved that the new philosophy of the university should be based on his understanding as an educational-scientific institution, which offers socially meaningful and open to critical reflection on the human knowledge about the world. In the context of a marked semantic coordinates, reasonably universal components of philosophy of the university, including the process of constructing the identity of individuals, the production of interdisciplinary knowledge, and the formation of civil society structures, etc. In the future on the basis of clarifying the leadership role of philosophy in promoting a holistic intellectual and spiritual people's development, the necessity of his revival in educational-scientific activity of modern universities. It is noted that the process of rebuilding educational and cultural status of philosophy as a world view-scientific knowledge, in particular in domestic practices, is faced with during the biased attitude to it from the academic and non-academic communities. Emphasized that among the most common can be attributed to the leveling of the scientific content of philosophical knowledge, the accusations of detachment from practical needs of society, denying the possibility of studying at universities, etc. The conclusion is justified that reactivate modern philosophy involves primarily a failure to understand both the normative and the inert science in favor of substantive, organizational and institutional proximity to relevant social processes, that characterizing contemporary reality.

Keywords: university, philosophy, academic spirit, universal education, information society

УДК 1:316.3]:378 (043.3)

ЛЕВІТ Дмитро Анатолійович,
кандидат філософських наук,
Єрусалим, Ізраїль

СТРУКТУРА КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ УНІВЕРСИТЕТУ У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Статтю присвячено проблемам дослідження філософії культурного простору сучасного університету, тенденціям її зміни в період глобалізації та інформаційної революції та утвердження ринково-демократичних відносин. Автором визначено поняття «культурного простору університету» та його структуру, досліджено провідні цінності культурного простору сучасного університету у демократичному суспільстві. До складників культурного поля університету віднесено освіту і науку як невід'ємні елементи оформлюваної особистісної структури майбутнього суб'єкта професійної та соціокультурної діяльності; виховну роботу, що може забезпечити реальну альтернативу стихійному вихованню молоді в сучасному масовому суспільстві; образотворчо-естетичну діяльність в усьому різноманітті її вимірів; міжнародну діяльність університету, спрямовану на встановлення культуротворчих зв'язків між молоддю різних країн та континентів; дозвілєву діяльність, що створює організаційне, ціннісно-формальне, змістовно-естетичне та культурно-оздоровче наповнення середовища дозвілля студентської молоді з метою її гармонійного культурного, комунікативно-екзистенціального, духовно-естетичного, енергетично-вольового та фізкультурного розвитку.

Ключові слова: університет, культурний простір університету; культура, культуротворча діяльність університету, культурне поле суспільства.

Постановка проблеми та її актуальність

Сучасний університет – це вищий навчальний заклад, діяльність якого спрямована на розвиток науки і освіти, поширення знань, формування фахівців вищої кваліфікації. Водночас він є провідним центром культурного поступу суспільства, культурно-просвітницької діяльності та формування особистості – людини передового світогляду, національних та загальнолюдських цінностей і моралі.

Глобалізація та інформаційна революція посилюють культурно-розвивальну й культурно-просвітницьку місію університетів. Залишаючись осередками науки й освіти, університети дедалі

активніше сприяють пізнанню народів і культур, їх розумінню, зближенню, налагодженню конструктивного міжкультурного діалогу. Сучасний університет поступово утверджується як культурний центр регіону, держави загалом, міжнародної спільноти, міждержавного культурного дискурсу, як анклав гуманізму й духовності.

Аналіз досліджень життєдіяльності університету засвідчує, що науково-освітня функція університету проаналізована досить потужно. Вивчення ж його діяльності як осередку культури все ще перебуває на початковій стадії. Між тим, саме в університетах працювали відомі митці та діячі культури, функціонували різноманітні літературні школи, зароджувалися й розвивалися нові мистецькі напрями, які збагачували культурне життя народу і держави. Наразі надзвичайної важливості та актуальності набуває дослідження поняття «культурного простору» університету в його змістовному, структурному, аксіологічному і телеологічному вимірах. Тож зупинимось на аналізі цього поняття докладніше.

Аналіз наукових праць, присвячених проблемі

Культурний простір університету як об'єкт філософсько-світоглядного та соціально-культурологічного аналізу дедалі більше актуалізується в сучасному гуманітарно-дисциплінарному дискурсі, оскільки саме вища освіта в її гуманістично-університетському вимірі є фундаментом та змістовно-енергетичним підґрунтям розвитку суспільства знання, в якому відображаються найпрогресивніші форми соціокультурного розвитку людства. Як зазначає О. Савченко, значення вищої освіти для розвитку сучасної культури постіндустріального інформаційного суспільства постійно зростає. Теоретики вищої, зокрема університетської, освіти наголошують її провідну роль у соціокультурному розвитку як окремих регіонів, так і національних держав. Вищі навчальні заклади стають лідерами у сучасному суспільстві, а сучасні університети – особливими інтелектуальними містами, які для оточуючого соціального і культурного простору грають велику роль [1, 113].

Зауважимо, що університет як структурний елемент культурного поля суспільства завжди відігравав системотворчу та світоглядно-орієнтуючу функцію у розвитку будь-якого європейського суспільства, визнавався культурно-інтелектуальним фундаментом націотворення та національно-громадянського самовизначення. М. Гайдеггер наголошував на тому, що саме студентство несе історичну місію національної культуротворчості, яка полягає насамперед у відчутті та здійсненні обов'язку єднання народної спільноти, відстоювання честі та долі нації серед всіх інших народів і підтримання нерозривного зв'язку з духовними підвалинами нації [2, 227]. У сучасному ж світі, типовими рисами якого є інтенсивна глобалізація, інформатизація, поширення інноваційних технологій, формується єдине «суспільство знань», університети перетворюються на своєрідні глобальні центри культуротворчості, адже кожен справжній університет ставить собі на меті виховати особистість, здатну як до активного включення до глобальної цивілізаційної динаміки, так і до духовно-енергетичної творчості на ґрунті національної культури.

Університет виступає центральним та системотворчим елементом формування освітньої культури будь-якого сучасного суспільства, а вже освітня культура закладається в основу культуротворчого потенціалу всієї національної громади. Саме через це університети є не просто вищими навчальними закладами, що готують висококомпетентних спеціалістів, але осередками культури регіону, держави, суспільства загалом, навколо яких відбувається формування і творча трансформація культурного простору для великих мас населення. О. Радугін акцентує, що основою освітнього простору є освітня культура суспільства, яка має онтологічний вимір: освітня культура суспільства є необхідним елементом соціального буття людей в усьому багатстві його матеріальних і духовних проявів, виступає як складова частина загальної культури суспільства. Разом із тим освітня культура є відносно самостійною підсистемою суспільства, що відображає своєрідність культурної діяльності та зумовлює, насамперед, специфіку системи цілей та цінностей, реальне місце інституту освіти в суспільстві. В цьому сенсі освітня культура суспільства є простором специфічних матеріальних та ідеальних форм, норм та цінностей, в яких здійснюється процес розгортання сутнісних сил людини [3, 46]. Університет в своєму культурному просторі поєднує освітню та загальну культуру, тим самим створюючи для молоді середовище, яке сприяє соціокультурній самоідентифікації та самореалізації кожної особистості на основі знаннево-інтелектуальних, соціально-моральнісних та мистецько-образних духовних потенцій.

Таке поєднання можливостей знаннєвої, моральнісної та естетичної самореалізації робить університет унікальним елементом глобальної соціокультурної сфери.

Культурний простір університету з філософсько-світоглядного та соціально-культурологічного погляду аналізується у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних науковців, які відзначають різноманіття навчально-виховних, естетично-творчих та організаційно-адміністративних форм цього феномену, які дають змогу кожній молодій людині віднаходити власні можливості культуротворчості в різних сферах самореалізації сучасної активної та творчої особистості. Приміром, Л. Нікіфорова та ін. [4] розуміють культурний простір університету як сукупність підрозділів, зайнятих забезпеченням виховної роботи, самодіяльної творчості. Відповідно «культурність» ВНЗ асоціюється в першу чергу з позанавчальним, позааудиторним життям університетської спільноти, що організоване зазначеними вище структурними підрозділами. Окрім того, в культуру університету прийнято включати історію навчального закладу, персонологію (перелік співробітників і випускників – видатних діячів науки), будівлі-пам'ятники, в яких розташований університет. Визнається значимість трудової дисципліни, стилю поведінки та спілкування між представниками університету. Останнім часом до цього додалися розробки фірмового стилю університету тощо.

Отже, поглиблюючи розуміння поняття «культурного простору» університету, спробуємо визначити його структуру, що й становитиме мету цієї статті.

Виклад основного матеріалу

Концептуально-теоретична основа розуміння феномену «культурного простору» українського університету має стати дієвою альтернативою посткомуністичного розуміння культурної діяльності студентів як керованої зверху самодіяльності. Молодій людині в університетському має бути надано якнайповніший вибір засобів інтелектуальної, естетично-творчої, громадсько-активістської самореалізації, які б не відштовхували своєю заформалізованістю та надмірною традиційністю. Саме формальність і залежність від університетського керівництва культурного середовища ВНЗ змушує студентську молодь шукати стихійної дозвілєвої активності, яка сьогодні є привабливою через широку масово-інформаційну забезпеченість. Сьогодні перед вітчизняним університетом має бути поставлене завдання активного залучення молоді до культуротворчої та соціально-громадської діяльності, яке має бути адекватною альтернативою сучасній масово-розважальній культурі, що перетворює молоду людину на пасивного споживача продукту мас-культурного виробництва. Саме університети мають потенціал створення середовища духовно-творчого розвитку особистості молоді людини на протигагу споживацьким тенденціям сучасної масово-інформаційної сфери.

Університет має стати для молоді людини справжнім середовищем культуротворчої самореалізації, для чого необхідним є створення відповідної інфраструктури, організаційно-забезпечувальної системи культурного простору навчального закладу. Така структура має бути диверсифікованою та демократичною, зверненою до молоді людини різнобічними можливостями творчої діяльності та екзистенціально-комунікативної активності. Тільки за умови створення найширшої культурно-творчої інфраструктури навчальний заклад може називатися університетом, що відповідає всім вимогам розвитку культуротворчої особистості нового тисячоліття. Саме такий заклад може розглядатися як справжній центр соціокультурної активності регіону, держави чи навіть виходити на світовий рівень культурно-мистецьких здобутків.

Сьогодні в українській філософсько-освітній думці необхідно на концептуально-теоретичному рівні обґрунтувати фундаментальну необхідність розвивати культурно-творчу складову університетської життєдіяльності, без якої неможливо повноцінно виконувати й навчально-виховні та компетентнісно-формуючі функції сучасного вищого навчального закладу, адже сучасна професійно-фахова діяльність є в основі своїй особистісно- і культуротворчою. О. Жорнова наполягає, що університети мають готувати студентів до професійної діяльності як культуротворчості, тобто формувати майбутнього фахівця в діалектичному поєднанні:

– готовності як представника соціокультурної цілісності оцінити соціальну і культурну значущість нового, що пропонується з боку окремого індивіда, надати/не надати вибір для оновлення культурних смислів шляхом узгодження дій, укладання конвенцій, застосування засобів стримування і протигагу;

– готовності як культуротворця узгоджувати нові культурні смисли з потребами соціального оточення через перегляд існуючих правил і вплив на формування відкритої поведінки соціокультурної цілісності» [5, с. 25].

Університет, таким чином, має бути середовищем, в якому домінуватиме культуротворча складова в усіх сферах його життєдіяльності: навчально-виховній, науково-дослідній, організаційно-громадській та ін. За таких умов наші українські університети матимуть шанс перетворитися на справжніх провідників національно-культурної ідеї, формування якої є нагальною необхідністю сучасного етапу українського національно- та державотворення.

Університет в культурному полі суспільства є, насамперед, джерелом утворення національного ядра інтелігенції, здатного до професійно-творчої та культурно-ціннісного перетворення дійсності, до створення нових інноваційно-гуманістичних форм життєдіяльності національної громади. Рівень освіти не лише відображається на образі мислення, поведінці кожної людини, він перетворює цінності культури, моральності та предметів вивчення на змістовну основу освіти і життєдіяльності [6]. Культурне поле університету має бути формально диверсифіковане та ціннісно-змістовно наповнене з метою формування інтелігентно-елітного прошарку національного суспільства, який був би енергетично-творчим джерелом подальшого творення культурних смислів, символів та ціннісних орієнтацій нашого суспільства. Саме це визначає особливу, системотворчу роль університету в національно-культурному полі суспільства.

Розглянемо основні складники культурного простору університету.

Утвердивши ідею актуальності трансформації вітчизняних університетів з навчальних закладів на регіональні й національні центри культури, акцентуємо, що за таких умов освіта й наука також перетворяться на вагомий чинник соціокультурного розвитку української нації. *Освіта і наука* як складники культурного поля університету сприятимуть збільшенню значущості інтелектуально-інноваційного фактору розвитку всього українського суспільства. Таке завдання покладає особливу соціокультурну відповідальність на вітчизняний професорсько-викладацький склад. Викладач університету, таким чином, є носієм освітньо-наукового виміру культурного поступу суспільства. Культуротворча функція університету визначається саме здатністю суб'єктів навчально-дослідницького процесу перетворити знання на один з основних системотворчих елементів культурного поля громади, нації і світу загалом.

Знання, набуті молоддю людиною у навчально-дослідницькому середовищі університету, тільки тоді стають особистісно- і духовно-значимими, коли вони гармонізовані із ключовими установками та цінностями культурного простору університету і культурного поля суспільства загалом. Система знань становить сукупність філософських, соціально-психологічних, філологічних даних про суть прекрасного і потворного, високого і низького, трагічного і комічного. Безумовним складником естетичної культури студента є висока мовленнєва культура й емоційна забарвленість інтелектуальних процесів елементами захоплення, радісного переживання нового наукового відкриття, зацікавленого до нього ставлення, залучення до власної творчої скарбниці ідеалів вчених свого університету [7, 12]. Таким чином, освіта і наука як складники культурного поля університету є невід'ємним елементом оформлюваної особистісної структури майбутнього суб'єкта професійної та соціокультурної діяльності. При цьому у зазначеній структурі мають бути гармонізовані елементи, спрямовані на когнітивне, етичне та моральне сприйняття дійсності. Така гармонізація і є основним функціональним завданням культурного простору університету.

Ще одним ключовим виміром культурного поля університету, окрім освіти і науки, є виховання особистості як один із основних складників (компонентів) і напрямів діяльності вищого навчального закладу. Виховання молоді людини в руслі національної духовності та загальнолюдських цінностей є одним із ключових завдань культурного простору університету, адже «освіта має бути спрямована не тільки на розвиток інтелекту та професійних якостей, але, в першу чергу, на розвиток духовності людини: відповідальності, почуття обов'язку, співчуття і терпимості, людинолюбства» [8, 223]. *Виховна робота* як елемент культурного простору університету є інклюзивним феноменом, адже проникає в абсолютно всі форми університетської життєдіяльності. І навчально-дослідницький процес, і дозвілєва сфера, і творчо-естетичні форми самовияву студентів мають в університеті виховний характер, здійснюють особистісно-формуючу функцію, залучають молодь до культуротворчої активності. У цьому аспекті надзвичайно важливою є виховна функція університету як реальна альтернатива стихійному

вихованню молоді в сучасному масовому суспільстві, яке в умовах глобалізації, нав'язуючи вихолощені споживацькі стереотипи, віддаляє молоду людину від національних та загальнолюдських культурних орієнтирів. У цій ситуації значно зростає значення національного «загартування» молоді, в першу чергу, засобами національної системи виховання (рідна мова, родовід, рідна історія, краєзнавство, природа рідного краю, національна міфологія, фольклор, національне мистецтво, народний календар, народні прикмети, вірування, національна символіка, родинно-побутова культура, національні традиції, звичаї, обряди, релігійні виховні традиції тощо [9, 120–134]), а також пошуку відповідних форм роботи з молоддю, що дають змогу вирішувати це завдання. І саме університетський культурний простір має найбільший, як нам здається, потенціал диверсифікації таких національно- та гуманістично-виховних форм, адже саме в ньому надзвичайно активно переплітаються пізнавальні, моральнісні та естетично-творчі орієнтири і прагнення сучасної молодої людини.

Істотним чинником культуротворчого виховання молодої людини в стінах університету, безумовно, має бути *образотворчо-естетична* складова в усьому різноманітті її вимірів. Людина культури, справжній інтелігент, має на особистісно-культуротворчому рівні ціннісно ставитися до здобутків світової і національної культури, мати розвинені художнє чуття і смак, прагнути до естетично-виховного самовдосконалення.

Важливим складником культурного простору сучасного університету, з огляду на глобалізаційні тенденції в науково-інтелектуальній, соціокультурній та цивілізаційній сферах, є *міжнародна діяльність* університету, спрямована на встановлення культуротворчих зв'язків між молоддю різних країн і континентів. Культурний розвиток кожної особистості має передбачати цінування здобутків інших культур і прагнення до піднесення культурних цінностей власної нації на світовий соціокультурний рівень. Ми цілком поділяємо думку І. Костирі щодо піднесення духовних, історичних та культурних надбань української нації до рівня цінностей, визнаних у сучасному європейському та світовому контексті. Українська нація має розвиватися через культуру, освіту і піднесення морального стану суспільства. Концепція культурної політики в Україні повинна будуватися в контексті світового розуміння ролі і призначення культури в XXI ст. Основною метою людства є суспільна і культурна самореалізація особистості, її долучення до культури, вільний доступ до культурних цінностей, що є невід'ємним правом кожної людини [10, 169]. Міжнародна діяльність університетів, встановлення міжнаціональних контактів у формі договорів між навчальними закладами, проведення спільних заходів, конференцій, фестивалів тощо, обміну студентами дозволяє солоді всього світу долучатися до всієї гами культурних проявів різних народів і регіонів світу.

Загалом, у сучасній європейській та світовій концепції розвитку вищої освіти університет розглядається саме як ключовий суб'єкт розширення міжнародного співробітництва в різних галузях соціокультурної життєдіяльності держав і регіонів. Тож міжнародна діяльність як елемент культурного поля університету є одним з визначальних чинників розвитку змістовно-орієнтаційного багатства та формального різноманіття соціокультурної творчості студентської молоді. Окрім того, вступаючи в безпосередній контакт з іншими культурами, особистість молодої людини виховується на основі принципів толерантної комунікативності та відчуття загальносвітової єдності людства.

Важливим елементом культуротворчої активності сучасної молоді є *дозвіллева діяльність* в структурі щоденної життєдіяльності та міжособистісної комунікації. Дозвілля є одним із визначальних пластів людського життя стосовно збагачення духовної сфери розвитку особистості, що особливо актуально в останні декілька десятиліть, коли дозвілля молоді почало втрачати ціннісно-сміслову навантаженість, перетворюючись на пасивну споживацьку масово-культурну сферу. Університет має забезпечувати студентську спільноту різноманітними засобами проведення творчого дозвілля, що звичайно вимагає створення відповідної інфраструктури та кадрового потенціалу, адже організація дозвілля із користю для культурного розвитку особистості є висококомпетентною професійною галуззю діяльності.

Водночас дозвіллева сфера університету як елемент його культурного простору має орієнтуватися на потреби та смаки студентської молоді, а також нести потенціал підвищення естетичного смаку, здоров'я та загальної культури особистості кожної молодої людини. При організації культурно-творчого дозвілля студентів в рамках університетського середовища необхідно якнайповніше використовувати добровільну ініціативність молоді, уникаючи нав'язування формально та змістовно застарілих засобів естетично-мистецького, спортивно-оздоровчого чи науково-дослідного відпочинку.

Отже, дозвіллева діяльність університету є надзвичайно важливим елементом його культурного простору, який вимагає систематичної роботи щодо організаційного, ціннісно-формального, змістовно-естетичного та культурно-оздоровчого наповнення середовища дозвілля студентської молоді з метою її гармонійного культурного, комунікативно-екзистенціального, духовно-естетичного, енергетично-вольового та фізкультурного розвитку.

Забезпечення в університетському культурному полі *мистецько-естетичної самореалізації* молоді є одним з найважливіших напрямів діяльності сучасних університетів європейського типу. Самостійність у виборі мистецько-естетичних напрямів самореалізації молоді людини є одним із найважливіших чинників формування культуротворчого потенціалу майбутнього спеціаліста в певній сфері професійної діяльності, що робить забезпечення можливостей мистецької діяльності студентської молоді одним із найпріоритетніших орієнтирів розвитку культурного простору університету. Майбутня професійно-інтелектуальна еліта нації мусить мати розвинену світоглядно-феноменологічну структуру, сповнену культурними смислами та орієнтирами, визначальними для набуття високого рівня соціокультурних компетентностей. Враховуючи це, надзвичайно важливо, щоб в культурному полі університету мистецько-естетична складова займала одне із провідних місць. Університет володіє унікальним потенціалом поєднання процесу набуття молодою людиною професійно-фахових компетенцій із підвищенням загальної культурно-естетичної свідомості особистості. Він має перетворитися на справжній центр культури та мистецтв міста, регіону, країни і світу, тим самим підвищуючи свій статус та утверджуючись як культуротворчий та особистісно-формуючий заклад, чия діяльність спрямована на дійсне виховання інтелігенції, національної еліти. Таким чином, засоби культурно-мистецької соціалізації мають бути невід'ємним елементом навчально-виховного процесу і культурного простору університету.

Ще одним необхідним елементом розвитку молоді людини є *фізкультура і спорт* як культуротворчі засоби виховання в свідомості національної молоді цінностей здорового способу життя та прагнення до тілесно-духовної гармонії і досконалості. Частиною університетського культурного простору обов'язково мають бути спортивно-оздоровчі, фізкультурні, фізично змагальницькі традиції та організаційно-забезпечувальні форми, які б дозволили молодій людині відчувати цінність і красу здорового тіла, спрямовували студентів до усвідомлення беззаперечної цінності здорового способу життя та фізично активного дозвілля.

Висновки

Огляд основних концептуально-теоретичних характеристик поняття «культурного простору» університету, його змістовно-структурний аналіз доводить актуальність проблематики взаємозв'язку освітньо-наукової функціональності вищої освіти та її культуротворчого значення для суспільства і дає змогу сформулювати такі узагальнення:

1. Сучасний університет має системотворче значення в соціокультурній динаміці суспільства знань, що є своєрідним продовженням європейської традиції, за якою університет – це своєрідний регіональний центр науки, мистецтва, освіти, технологічних інновацій та світоглядно-ціннісних орієнтацій. Відтак, у вищій освіті України має утвердитися концептуально-теоретичне розуміння того, що навчально-дослідницька функція університету не повинна домінувати над функцією творчого розвитку кожного студента, формування національної інтелігенції, що наразі становитиме ядро культурного поля суспільства.

2. Наука й освіта на сьогодні є джерелом утворення культурної дійсності знанневого суспільства, що зумовлює значущість перетворення навчально-дослідної діяльності з окремої, хоча й провідної, функціональної характеристики вищого навчального закладу на один з елементів цілісного культурного простору університету.

3. Культурний простір університету має потужний виховний потенціал, оскільки виховання у ньому здійснюється у безпосередньому зв'язку з навчальною, науково-дослідною, творчо-естетичною активністю студентів; він має стати для вітчизняної молоді своєрідною моделлю реалізації власних духовно-креативних самореалізаційних сил та установок, бути прикладом простору творчої свободи та інтелектуальної наснаги.

4. Повноцінний розвиток культурного простору сучасного університету відбувається на підґрунті регулярних і активних відносин з навчальними і культурними установами інших країн.

5. У процесі вибудовування цілісного культурного простору університету фундаментальне значення має дозвілєва сфера, у якій реалізуються моральнісно-поведінкові, естетично-образні, екзистенціально-комунікативні та дослідницько-пізнавальні прагнення молоді. Важливе значення для культурного поля університету мають такі компоненти як мистецтво і спорт.

Список використаних джерел

1. Савченко О. П. Сучасний університет в глобалізаційних процесах розвитку вищої школи // Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки». – 2011. – Вип. 209. – Ч. I. – С. 112–117.
2. Хайдеггер М. Самоутверждение немецкого университета. Речь при торжественном вступлении в должность ректора Университета во Фрейбурге–ин–Брейсгау, 27 мая 1933 года / Работы и размышления разных лет. – М. : Издательство «Гнозис», 1993. – С. 222–231.
3. Радугин А. А. Социокультурный вектор модернизации российского высшего образования: ценностные основы и методология реализации // Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия: Философия. Социология. Право. – 2008. – Выпуск 6. – Т. 14. – С. 45–55.
4. Никифорова Л. В. Пространство университетской повседневности: прикладное исследование в формате культурологической экспертизы // Вестник Герценовского университета. – 2011. – № 7. – С. 60–70.
5. Жорнова О. І. Теоретико–методологічні засади формування культуротворчості студентів університетів : Автореф. дис... д-ра пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Тернопіль, 2007. – 45 с.
6. Русанова А. Г. Культурная идентификация студентов и проблемы высшего образования // Знание. Понимание. Умение. Информационный гуманитарный портал. – 2008. – № 11 (Высшее образование для XXI века). – URL: http://www.zpu-journal.ru/e-zpu/2008/11/Rusanova/#_ednref9.
7. Нечепоренко М. В. Формування естетичної культури студентів класичних університетів: Автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної. – Харків, 2005. – 25 с.
8. Сизова Н. Н. Принцип единства обучения и воспитания в процессе совершенствования личности // Философия образования. – 2011. – № 2 (35). – С. 222–228.
9. Основы национального воспитания: концептуальные положения / [Кузь В. Г., Руденко Ю. Д., Сергийчук З. О. та ін.; за ред. В. Г. Кузя та ін.]. – К. : Інформаційно–видавничий центр «Київ», 1993. – Частина 1. – 152 с.
10. Костира І. Сучасні політико–ідеологічні пріоритети управління культурою в Україні. – К. : КНУКіМ, 2011. – 160 с.

Dmytro Lyevit

STRUCTURE OF CULTURAL SPACE OF THE UNIVERSITY IN MODERN HIGHER EDUCATION SYSTEM OF UKRAINE

The article is devoted to the problems of the study of philosophy of cultural space of a modern university, trends of change in the period of globalization and the information revolution and the establishment of market-democratic relations. The author defines the concept of «cultural space of the university» and its structure, and explores the key values of cultural space of the modern university in a democratic society. Cultural space of the university contains the following components: education and research as integral elements to be drawn personality structure of the future subject of professional and socio-cultural activities; educational work, which can provide a real alternative to the spontaneous education of youth in modern mass society; visual and aesthetic activities in all its manifold dimensions; of the university international activities aimed at establishment of cultural links between young people from different countries and continents; leisure activities, creating organizational, value-formal, content-aesthetic and recreational content of student life for its harmonious cultural, communicative and existential, spiritual, aesthetic, energy-forceful and athletic development.

Key words: university, cultural space of the university, culture, cultural-creative activities of the university, cultural field of the society.